

Grep for morgendagen

Handlings- og økonomiplan 2019-2022 kortversjon

Rådmannens forslag

Sola
kommune

Grep for morgendagen

Sola kommune skaper gode velferdstjenester for innbyggere i alle livsfaser. Redusert aktivitet og lav økonomisk vekst i regionen vår har ført til lavere skattenivå og reduserte inntekter for kommunen. For å sikre velferd for kommende generasjoner solabuer, må kommunen finne måter å løse velferdsoppdraget på, samtidig som vi ivaretar økonomisk bærekraft i fremtiden. Dette krever kontinuerlig forenkling, forbedring og fornying av tjenestene, og at kommunen klarer å ta i bruk mulighetene som ligger i ny teknologi og digitalisering av arbeidsprosesser.

Gode kommunale tjenester, men strammere økonomisk handlingsrom

Sola kommune har god økonomi og skaper gode velferdstjenester for innbyggerne våre. I Kommunebarometeret som Kommunal rapport utfører basert på nøkkeltall fra kommunens drift, er Sola i 2018 på tiende plass av alle landets kommuner. I NHOs årlig rangering av de økonomiske prestasjonene og rammebetingelsene for næringslivet i norske kommuner (Kommune NM), har Sola vært på topp sju år på rad. Disse resultatene er vi stolte av.

Som følge av konjunkturedgang og lav økonomisk vekst i regionen, er skatteinntektene våre betydelig redusert. Fra å ha skatteinntekter per innbygger på 141,5 prosent i 2015, var skattenivået i 2017 på 122 prosent av landsgjennomsnittet. Dette krever nødvendig tilpasning og er utfordrende i seg selv. Samtidig er det viktig å presisere at kommunens skattenivå fortsatt er over gjennomsnittet, og et godt utgangspunkt for å videreutvikling av tjenestene.

Befolkningsveksten forventes å være på 1 prosent i 2018 og det legges opp til tilsvarende vekst i kommende planperiode. Arbeidsledighet var på sitt høyeste med 6 prosent i januar 2017, mens den ved utgangen av september 2018 er på 3,2 prosent. Dette er en gledelig utvikling og et godt tegn på at bunnen er nådd.

Framtidens velferdsutfordringer krever omstilling

Sola kommune har levert gode tjenester til innbyggere i alle aldre. Imidlertid står vi, som resten av landet, overfor langsiktige utfordringer for å opprettholde velferdstjenester på dagens nivå, særlig i lys av endrende økonomiske rammebetingelser, aldrende befolkning og færre yrkesaktive.

Dette gjør at vi må finne nye løsninger for å skape velferd, og endre måten vi jobber på. Sola kommune har nylig valgt nye verdier som skal bidra til å skape kraft og identitet. Disse gjenspeiler den retningen kommunen ønsker å bevege seg; Raushet – Mestring – Mot. Verdiene vil gi god retning for et krevende endringsarbeid fremover. Kommunen møter omstillingsutfordringene gjennom forenkling, forbedring og fornying (FFF) av tjenester. I 2018 ble Sola kommune, sammen med

Sarpsborg og Træna, nominert til Kommunal- og moderniseringsdepartementets innovasjonspris. Dette er en anerkjennelse av det systematiske fornyingsarbeidet vi driver. Kommunen har tatt i bruk nye teknologiske løsninger i FFF arbeidet, og erfarer allerede at endring av arbeidsprosesser som digitalisering fører med seg gevinster både i form av kvalitet for innbyggerne og reduserte kostnader for kommunen. I tråd med nylig vedtatt digital strategi vil vi øke kunnskapen og kompetansen vår for å utnytte og utforske teknologiske muligheter i tiden framover.

Rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan 2019-2022 er i hovedsak basert på videreføring av vedtatt handlings- og økonomiplan 2018-2021. For å oppnå budsjettbalansen i tråd med inntektsforutsetningene som er lagt til grunn, foreslår rådmannen et samlet omstillingskrav på 20 millioner kroner i 2019, noe som utgjør 1,6 prosent av driftbudsjettet. Det legges til ytterligere opptrapping på 20 millioner kroner i 2020. Dette videreføres i planperioden.

Økonomiske måltall

Forslaget i driftsbudsjettet innebærer et netto driftsresultat på 3 prosent i tråd med kommunestyrets vedtatte målsetting. Dette er nødvendig for å kunne opprettholde økonomisk handlingsrom og tilfredsstillende egenfinansiering av investeringer.

Gjeldsgrad eksklusiv lån til videre utlån (startlån og utlån til foretak) samt lån for selvfinansierte byggeprosjekter blir på 87 prosent i 2019, 78 prosent i 2020, 74 prosent i 2021 og 66 prosent i 2022. Investeringsnivået i rådmannens forslag til handlings- og økonomiplan 2019-2022 er høyt, og er i overkant av 1,3 milliarder.

Kommuneorganisasjonen må tilpasses endrede økonomiske rammer de kommende årene. God økonomistyring, effektiv drift og høy gjennomføringsevne må til for å nå målene. Vi har et godt utgangspunkt for å lykkes, og våre forutsetninger er bedre enn for mange andre kommuner.

Ingrid Nordbø
rådmann

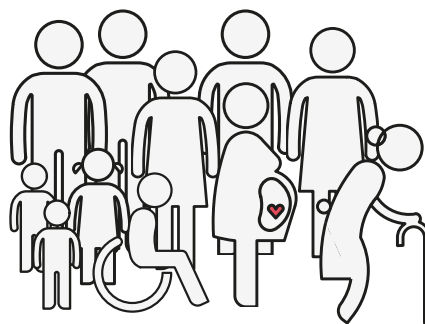

Sabina Leto
økonomsjef

“
**Forenkling,
forbedring og
fornyning**

Foto forside: Ole Ueland

Sola i tall

Antall Solabuer 2019, **26 528**
Antall Solabuer 2022, **27 386**

Investeringsbudsjett
2019-2022
1,3 milliarder kroner

Driftsbudsjett
1,9 milliarder kroner i 2019
1,99 milliarder kroner i 2022

Gjeldsgrad eksklusiv startlån,
selvfinansierte byggeprosjekter og
kommunale foretak
87 % i 2019, 78 % i 2020,
74 % i 2021 og 66 % i 2022

Netto driftsresultat
3 %
i planperioden

Andel lånefinansiering
61 % i 2019

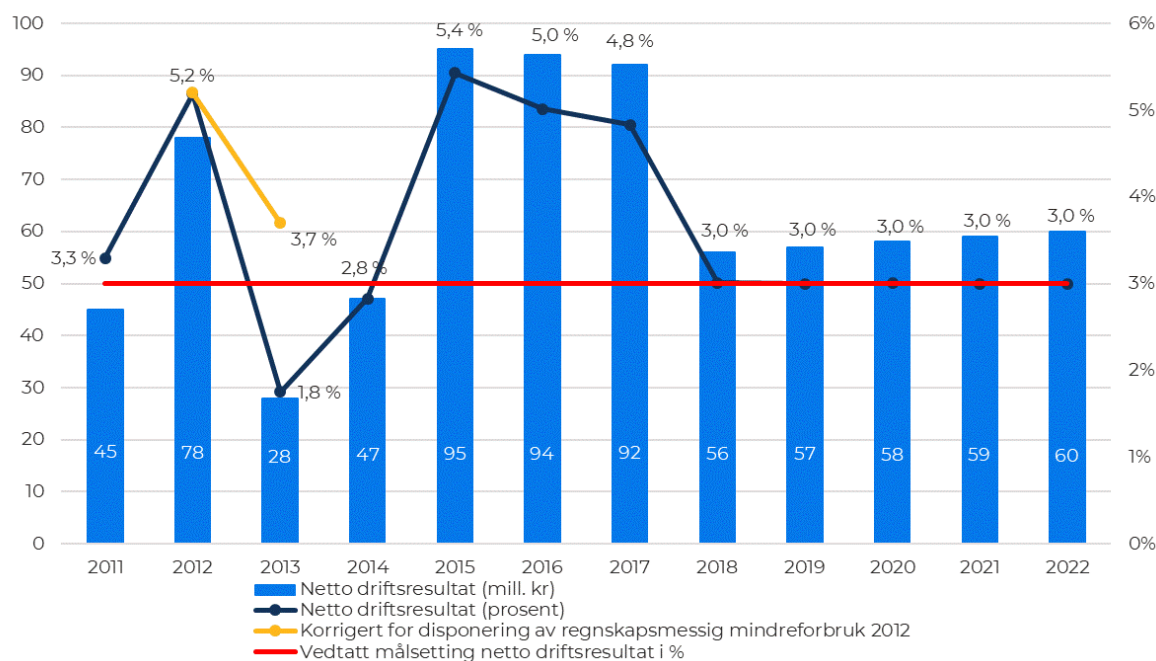
Kapitalutgifter 2019
100,6 millioner kroner
Kapitalutgifter 2022,
162,8 millioner kroner

Lånegjeld eksklusiv startlån,
selvfinansierte byggeprosjekter og
kommunale foretak
1,66 milliarder kroner 2019
1,32 milliarder kroner 2022

Disposisjonsfond
124,5 millioner kroner
og utgjør **6,5 %** av brutto
driftsinntekter

Grafen under viser netto driftsresultat tilbake til 2011. Målsetting om 3 prosent er oppnådd i de siste årene og det budsjetteres med 3 prosent i netto driftsresultat i handlings- og økonomiplan (forkortet til «HØP» i resten av teksten) 2019-2022.

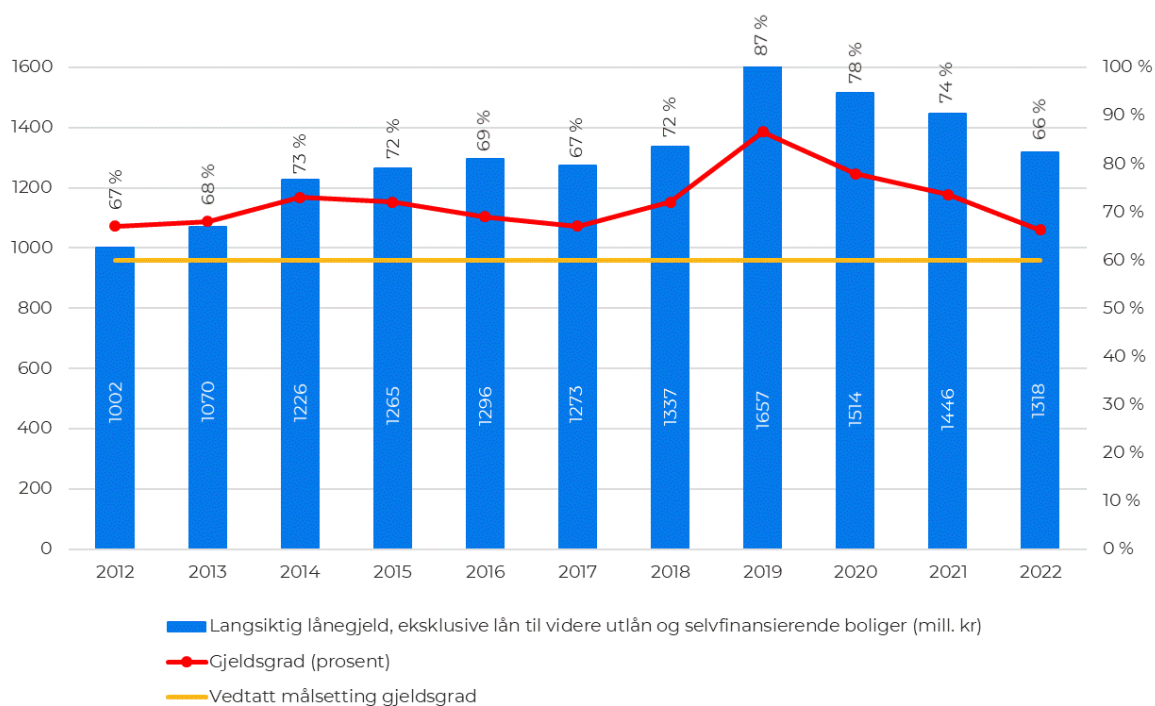
Netto driftsresultat 2011-2022

Figuren under viser gjeldsgrad (eksklusiv startlån, lån til foretak og lån for selvfinansierte byggeprosjekter). Gjeldsgraden blir 87 prosent i 2019, 78 prosent i 2020, 74 prosent i 2021 og 66 prosent i 2022. Investeringsnivået i rådmannens forslag til HØP 2019-2022 er i overkant av 1,3 milliarder kroner.

Som et ledd i å redusere gjeldsbelastningen legger rådmannen videre til grunn at det betales avdrag utover minimumsavdrag, på 15,9 millioner kroner i 2019, 42,9 millioner kroner i 2020, 48,6 millioner kroner i 2021 og 58,7 mill. kroner i 2022.

Gjeldsgrad 2012-2022

Frie inntekter

Kommunens skatteinntekter per innbygger har gått betydelig ned siden toppåret 2015, og antas å bli på 125 prosent i årene framover. Dette henger sammen med lav konjunktur og lav økonomisk vekst i regionen. Skatteinnngang fra formue- og inntektsskatt budsjetteres med 1,014 mrd. kroner. Dette anslaget tar utgangspunkt i at skatteinnngangen i 2018 oppnås og gir en nominell vekst på 4,7 prosent i 2019. Det budsjetteres med frie inntekter for 2019 på 1,503 mrd. kroner.

Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Rådmannen foreslår å øke statlig regulerte egenbetalinger innen levekår og barnehage i tråd med forslaget til Statsbudsjett 2019. De øvrige egenbetalingene foreslås økt med 2,8 prosent i tråd med den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) i forslag til statsbudsjettet 2019. Leieprisene for kommunale idrettsanlegg og gymsaler holdes uendret 2019. Det foreslås ingen økning av avgiftene på vann og avløp, mens gebyrene for renovasjon og slam økes med 4 prosent. Gebyrer for byggesaker økes i henhold til faktisk medgått tid.

Hovedprioriteringer drift

I de siste årene har det økonomiske handlingsrommet blitt betydelig redusert. Dette skyldes i hovedsak lavere skatteinntekter som følge av konjunkturedningene i regionen og generelt lav økonomisk vekst. Arbeidet med å tilpasse tjenestenivået til et lavere inntektsnivå må fortsette for å sikre en solid økonomi.

Rådmannen har gjennom arbeidet med HØP 2019-2022 gjennomført en streng prioritering av nye tiltak i drift. Rådmannen har tatt utgangspunkt i vedtatt HØP 2018-2021 samt andre politiske vedtak. Tiltak som er foreslått i denne planen er kun tiltak som rådmannen vurderer til å kunne dekke reelle og nødvendige behov. De fleste foreslåtte tiltak har en kostnad som vil påløpe uavhengig av budsjettdekning. For å oppnå budsjettbalanse det enkelte år foreslår rådmannen å redusere avdrag utover minimum etter kommuneloven sett i forhold til vedtatt HØP 2018-2021, samt budsjettere med generelle omstillingstiltak i tjenesteområdene og rådmann med sentrale staber. Det budsjetteres fortsatt med 166,1 millioner kroner i avdrag utover lovpålagt minimum i planperioden.

*Raushet
Mestring
Mot*

Eksempler på forslag til tiltak i driftsbudsjettet i 2019

Oppvekst og kultur

- Styrking av særskilt norsk, første klasseskrinn, kr 0,84 mill.
- Tidlig innsats i skole, lærernorm, kr 0,9 mill.
- SFO, økning av sentral pott styrkingstiltak, kr 1 mill.
- Demografi- og aktivitetsøkning PPT, helårseffekt, kr 0,4 mill.
- Ubunden tid til pedagoger kommunale barnehager, kr 0,4 mill.
- Økt voksentetthet i barnehage, kr 0,5 mill.
- Redusert aktivitet kommunale barnehager, kr -3,6 mill.
- Tilskudd private barnehager, kr 26 mill.
- Økt aktivitet spesialpedagogisk hjelp barnehager, kr 3,9 mill.
- Økte utgifter barnevern samarbeid med Bufetat, kr 4,2 mill.
- Tekniker ved kulturhuset finansieres av egne rammer, kr 0,7 mill.
- Tilrettelagt fritid, kr 1 mill.
- Styrking helsestasjon og skolehelsetjenesten, kr 0,7 mill.
- 0,5 konsulentstilling ved kulturhuset, finansieres av egen ramme, kr 0,4 mill.

Levekår

- Fastlegetilskudd, kr 1 mill.
- Øyeblikkelig hjelp døgnenhet (ØHD), kr 1 mill. halvårseffekt 2019
- Redusert refusjon ressurskrevende helse- og omsorgstjenester, kr 4 mill.
- Kjøp fra private leverandører, kr 15,1 mill.
- Økt bistandsbehov enkelte innbyggere, kr 7,6 mill.
- Utskrivningsklare pasienter rus og psykiatri, kr 0,9 mill.
- Introduksjonsstønad NAV, kr 3,4 mill.
- Videreføring av tiltak innen psykisk helse og rus, kr 1,4 mill.

Samfunnsutvikling

- Bygg og anlegg som tas i bruk, forvaltning drift og vedlikehold, kr 1,4 mill.
- Økte energikostnader, kr 3,8 mill.
- Kommunekart Proff, 0,6 mill.

Rådmann med sentrale staber

- Økte lisenser, IKT kr 0,2 mill.
- Valg kr 1,4 mill.

Generell omstilling

For å oppnå budsjettbalanse hvert år i planperioden i tråd med inntektsforutsetningene som er lagt til grunn, foreslår rådmannen en omstilling på 20 millioner kroner i 2019, med en ytterligere økning på 20 millioner kroner til totalt 40 millioner kroner i 2020,

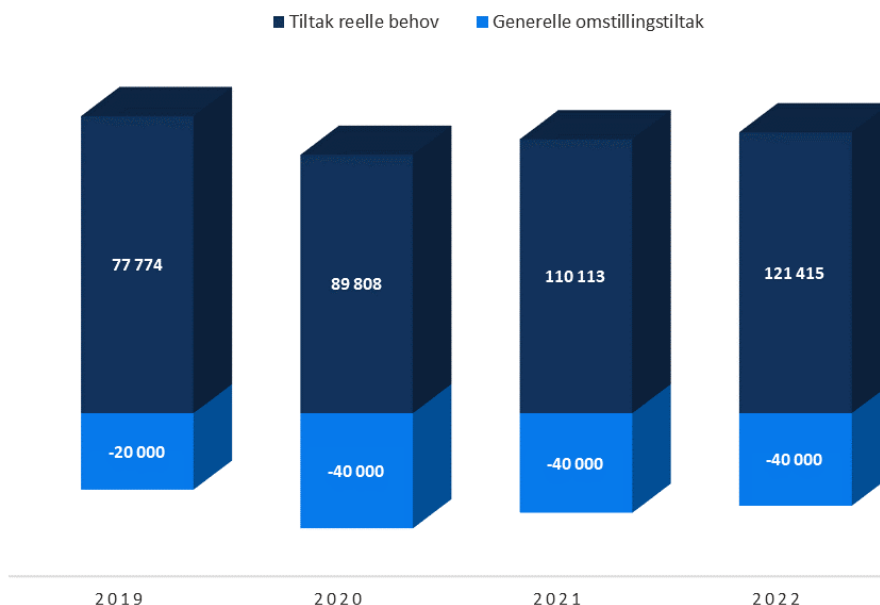
som videreføres i resten av i planperioden. Krav til omstilling er fordelt tentativt, det vil si etter hvor stor prosentandel tjenesteområdene og rådmann med staber har av budsjett 2018, jamfør tabell under.

	Prosentandel av vedtatt budsjett	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Total omstilling:		20 000 000	40 000 000	40 000 000	40 000 000
herav:					
Rådmannsnivå inkl. politisk nivå	7,08%	1 417 000	2 834 000	2 834 000	2 834 000
Tjenesteområde oppvekst og kultur	53,13%	10 627 000	21 254 000	21 254 000	21 254 000
Tjenesteområdet levekår	30,59%	6 119 000	12 238 000	12 238 000	12 238 000
Tjenesteområde samfunnsutvikling	9,19%	1 873 000	3 674 000	3 674 000	3 674 000

I rådmannens forslag til HØP 2019-2022 er budsjetttrammene for 2019 for rådmann med sentrale staber samt tjenesteområdene styrket med netto 57,8 millioner kroner, herav 77,8 millioner kroner i tiltak knyttet til reelle behov og -20 millioner kroner i generell omstilling. Grafen under viser rådmannens forslag til endringer i budsjetttrammene i forhold til

opprinnelig vedtatt budsjett for 2018. Grafen leses slik at -20 millioner kroner er generell omstilling i 2019, mens 77,8 millioner kroner er rådmannens forslag til tiltak som er vurdert som nødvendige og reelle. Netto sum av disse to forholdene utgjør forslag til netto økning av budsjetttramme 2019 på 57,8 millioner kroner.

Forslag til endringer i drift HØP 2019-2022

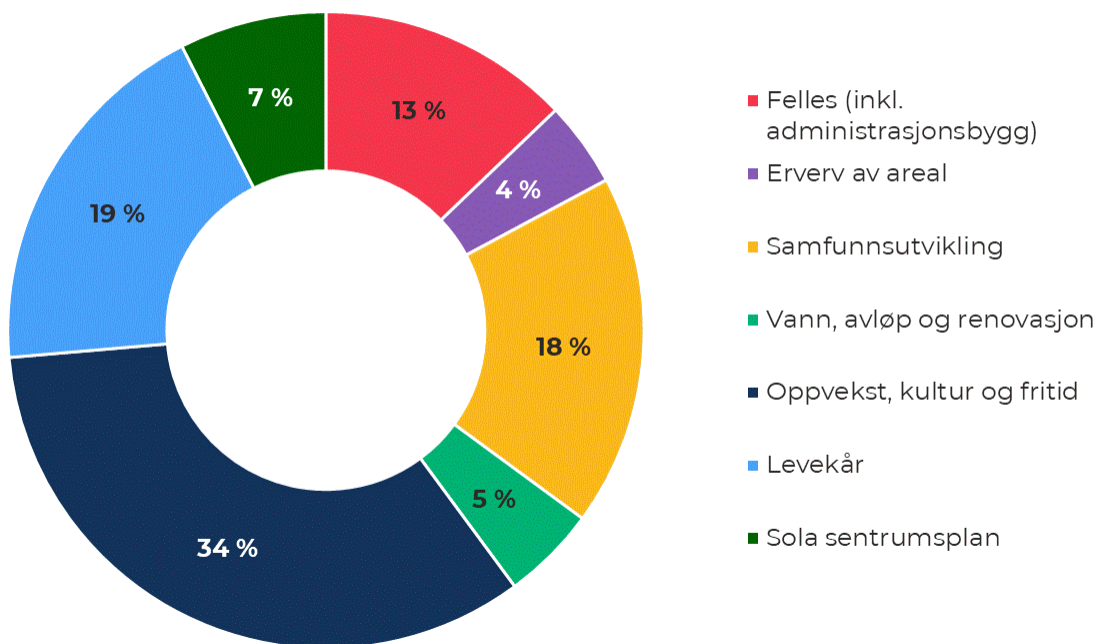

Investerings

Forslag til investeringsbudsjettet er på 1,308 milliarder kroner i planperioden 2019-2022. Herav blant annet 441,5 millioner kroner til prosjekter innen Oppvekst og kultur og 247,1 millioner kroner til prosjekter innen Lavekår. Videre er det satt av 168,2 millioner kroner til felles investeringer inkl. administrasjonsbygg,

63 millioner kroner knyttet til VAR-sektoren (vann, avløp og renovasjon), 97,8 millioner kroner som følge av Sola sentrumsplan og 27,8 millioner kroner til prosjekter innen idrett. Figuren under viser hvordan investeringene er fordelt mellom de ulike områdene.

Investeringer 2019-2022

Større investeringsprosjekter 2019-2022 med totale budsjetttrammer:

Oppvekst og kultur

- Kjerrberget ungdomsskole kr 346 mill., planlagt ferdig 2021
- Jåsund skole kr 315 mill., ferdig i neste planperiode
- Ombygging av Kornbergvegen 23 kr 7,5 mill., planlagt ferdig 2019
- Interaktive flatskjermer, kr 9,4 mill., planlagt ferdig 2019
- Storevarden skole kr 16,7 mill., planlagt ferdig 2019/2020
- Rehabilitering av Havnealléen barnehage kr 5,9 mill., planlagt ferdig 2019
- Rehabilitering Tananger kapell kr 4 mill., planlagt ferdig i 2019
- Rehabilitering Sola ruinkirke omkringliggende mur kr 3,2 mill., planlagt ferdig i 2019

Levekår

- Ny sjukeheim Sola sentrum, kr 283 mill., planlagt ferdig 2020
- 4 boliger med base Kjelsberg ring, rus/psykiatri, kr 39,6 mill., planlagt ferdig 2020
- 6 boliger med base, pilotprosjekt, kr 27,1 mill., planlagt ferdig 2023
- Småhus midlertidige/permanente, kr 16,8 mill., planlagt ferdig 2019
- Nytt sykesignalanlegg eksisterende Sola sjukeheim kr 3 mill., planlagt ferdig i 2020

Kommunens fellesområde og samfunnsutvikling

- Nytt rådhus, kr 305,5 mill., planlagt ferdig 2019
- Inventar nytt rådhus, kr 19,8 mill., planlagt ferdig 2019
- Ny kirke Sola sentrum, kr 87,3 mill., planlagt ferdig 2020
- Erverv av areal, kr 56,6 mill., i 2019
- Turveier, kr 45,4 mill.
- Infrastruktur og uteanlegg regionalt sykkelanlegg, kr 37 mill., planlagt ferdig 2019
- VAR-sektoren (vann, avløp og renovasjon), kr 63 mill. i planperioden.

Prosjekter som følger av Sola sentrumsplan

- Parkeringsanlegg Sola sentrum nord, kr 62 mill., planlagt ferdig 2019
- Festplass Sola sentrum del 1, kr 6,1 mill., planlagt ferdig 2019
- Byparken del 1, kr 2,6 mill., planlagt ferdig i 2019
- Rådhusveien, del 1, kr 1,5 mill., planlagt ferdig i 2019
- Festplass Sola sentrum, del 2, kr 19 mill., planlagt ferdig 2019
- Vestre ringvei og VA (vann og avløp) Vestre ringvei Sola sentrum, kr 17,9 mill., planlagt ferdig 2019
- Kongshaugveien Sola sentrum, kr 8,2 mill., planlagt ferdig 2019
- VA (vann og avløp) etappe 3, kr 19,6 mill., planlagt ferdig 2020.

**Sola
kommune**

“

*Raushet
Mestring
Mot*
